

**Всеукраїнська наукова конференція
СПІВПРАЦЯ УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ
І НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ АРХІТЕКТОРІВ
У РОЗВИТКУ АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНОЇ ОСВІТИ**

Харків, 24-25 листопада 2020

**All-Ukrainian scientific conference
COOPERATION BETWEEN UKRAINIAN UNIVERSITIES
AND THE NATIONAL UNION OF ARCHITECTS
IN THE DEVELOPMENT OF ARCHITECTURAL AND URBAN EDUCATION**

Kharkiv, 24-25 November 2020

Співорганізатори конференції:

Харківський національний університет будівництва та архітектури, Вчена рада Інституту архітектури, урбаністики та регіоналістики, Національної спілки архітекторів України, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Партнери:

факультет архітектури Національної академії образотворчого мистецтва й архітектури, Архітектурний факультет Київського національного університету будівництва та архітектури, Інститут архітектури та дизайну НУ «Львівська політехніка», Інститут проблем сучасного мистецтва Національної спілки художників України (Київ)

Оргкомітет:

Володимир Гусаков, Олександр Буряк, Олександр Бойчук, Анатолій Давидов, Надія Єксарьова, Олександр Кащенко, Наталія Кондель-Пермінова, Петро Маркман, Віктор Мироненко, Володимир Нікітін, Петро Ричков, Олександр Челноков, Катерина Черкасова, Богдан Черкес, Юрій Чудновський

Conference co-organizers:

Kharkiv National University of Civil Engineering and Architecture, The Scientific Council of the Institute of Architecture, Urban and Regional Studies, National Union of Architects Ukraine, O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv State Academy of Design and Arts

Partners:

Faculty of Architecture of the National Academy of Fine Arts and Architecture, Faculty of Architecture of Kyiv National University of Construction and Architecture, Institute of Architecture and Design Lviv Polytechnic National University, Institute of Contemporary Art Problems of the National Union of Artists of Ukraine (Kyiv)

Organizing Committee:

Volodymyr Gusakov, Olexander Buryak, Olexander Boychuk, Anatoliy Davydov, Nadiia Yeksarova, Olexander Kaschenko, Natalia Kondel-Perminova, Petro Markman, Victor Myronenko, Volodymyr Nikitin, Petro Rychkov, Olexander Chelnokov, Kateryna Cherkasova, Bohdan Cherkes, Yuri Chudnovsky

**Секція 1. СУЧАСНИЙ СТАН АРХІТЕКТУРНО-УРБАНІСТИЧНОЇ
ТА ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ**

Section 1. CURRENT STATE OF ARCHITECTURAL-URBAN
AND DESIGN EDUCATION IN UKRAINE

Головуючі — Олександр Кащенко й Олена Ремізова

Moderators — Olexander Kaschenko and Olena Remizova

**Секція 2. РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРНИХ ШКІЛ
УКРАЇНИ ТА ЗАВДАННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЇХ ІДЕНТИЧНОСТІ**

Section 2. REGIONAL FEATURES OF ARCHITECTURAL SCHOOLS
OF UKRAINE AND TASKS OF PRESERVATION OF THEIR IDENTITY

Головуючі — Олександр Буряк і Юрій Чудновський

Moderators — Olexander Buryak and Yuri Chudnovsky

**Секція 3. ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ АРХІТЕКТУРНОЇ ШКОЛИ**

Section 3. THE INTERNATIONAL EXPERIENCE
FOR THE MODERNIZATION UKRAINIAN ARCHITECTURAL SCHOOL

Головуючі — Надія Єксарьова і Валерій Товбич

Moderators — Nadiia Yeksarova and Valeriy Tovbych

**Секція 4. ДЕРЖАВНА СИСТЕМА АРХІТЕКТУРНИХ ШКІЛ
І АЛЬТЕРНАТИВНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ
АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНОЇ ОСВІТИ**

Section 4. STATE SYSTEM OF ARCHITECTURAL SCHOOLS
AND ALTERNATIVE WAYS OF DEVELOPMENT ARCHITECTURAL
AND URBAN EDUCATION

Головуючі — Костянтин Бондаренко та Олександра Нарижна

Moderators — Kostiantyn Bondarenko and Olexandra Naryzhna

**Секція 5. ЦІЛІ ТА МОЖЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ
АРХІТЕКТОРІВ У РЕФОРМУВАННІ СИСТЕМИ
ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

Section 5. GOALS AND POSSIBILITIES OF THE NATIONAL ASSOCIATION
OF ARCHITECTS IN REFORMING THE SYSTEM
OF HIGHER VOCATIONAL EDUCATION

Головуючі — Наталія Хороян і Володимир Мещеряков

Moderators — Natalia Khoroian and Volodymyr Meshcheryakov

ІДЕЯ АСОЦІАЦІЇ АРХІТЕКТУРНИХ
ШКІЛ УКРАЇНИ.
ПЕРШОЧЕРГОВІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ
КРОКИ

Олександр Буряк,
ХНУБА

Поглиблення інтеграції українських архітектурних шкіл диктується специфікою поточної ситуації. Тільки разом можна подолати змістовні і організаційні кліше минулого століття. Тут нам ніхто не помічник – ані регулятор, рівно віддалений від усіх професійних областей, ні Спілка архітекторів, яка тільки приступає до власного реформування. Головний союзник – це зростаюча сукупна потужність наших шкіл, число яких наближається до чотирьох десятків.

Найближчими зразками організації і можливими партнерами національної асоціації архітектурних шкіл можуть бути ACSA (американсько-канадська асоціація, яка об'єднує всі акредитовані програми архітектурної освіти) або AASA – Школа архітектури Архітектурної асоціації в Лондоні.

Сильним стимулом для здобуття спільного корпоративного голосу в країні і за кордоном могло б стати спільне входження українських університетів, які здійснюють підготовку архітекторів, в Асоціацію університетів Європи і в Міжнародну асоціацію університетів при ЮНЕСКО. Українська участь в обох цих організаціях сьогодні скоріше символічна.

Принципово важливо було б школам і Національній спілці разом створити щось подібне до американського Форуму бізнесу та вищої освіти (BHEF), який складається з керівників бізнесу, президентів коледжів і університетів й інших лідерів, причетних до

IDEA OF THE ASSOCIATION
OF UKRAINIAN SCHOOLS
OF ARCHITECTURE
PRIORITY ORGANIZATIONAL STEPS

Olexander Buryak,
Kharkiv NUCEA

The deepening integration of Ukrainian architectural schools is dictated by the specifics of the current situation. Only together we can overcome the matter and organizational clichés from the last century. No one is our helper here – neither the regulator, who is equally distant from all professional fields, nor the Union of Architects, which is just starting with its own reform. The main ally is the growing total power of our schools, the number of which is approaching four dozen.

The closest examples of organization and possible partners of the National Association of Architectural Schools may become ACSA (American-Canadian association, which brings together all accredited programs of architectural education) or AASA – School of Architecture of the Architectural Association in London.

A strong incentive to gain a common corporate voice in the country and abroad could be the joint entry of Ukrainian universities that train architects into the Association of European Universities and the International Association of Universities at UNESCO. Ukrainian participation in both of these organizations today is rather symbolic.

It would be essential for schools and the National Union to work together to create something similar to the American Business and Higher Education Forum (BHEF), which consists of business leaders, presidents of colleges and universities, and other leaders involved in educating future highly qualified professionals.

Following the conference, it is necessary to work out documents

виховання майбутніх висококваліфікованих фахівців.

За підсумками конференції треба опрацювати документи, що намічають першочергові кроки до створення Асоціації:

A. Резолюція конференції із обґрунтуванням потреби створення Асоціації архітектурних шкіл України.

B. Аналітична Доповідь НСАУ про стан і перспективи розвитку архітектурно-містобудівної освіти в країні.

C. Декларація євроінтеграції української архітектурної школи, яка передбачить вступ українських ЗВО, де є архітектурні факультети, до Асоціації університетів Європи.

D. Заявка на європейський освітній грант, де грантоотримувачем має бути ІНАРХ при Національній спілці архітекторів, а відповідальними виконавцями – наші та закордонні архітектурні школи.

outlining the priority steps towards the establishment of the Association:

A. Resolution of the conference justifying the need to establish the Association of Architectural Schools of Ukraine.

B. Analytical Report of NUAU on the state and prospects of architectural and urban education in the country.

C. Declaration of European integration of the Ukrainian schools of architecture, which will provide for the accession of Ukrainian universities, where architectural faculties are, to the Association of European Universities.

D. Application for a European educational grant, where the grantee should be INARH at the National Union of Architects, and the responsible executors – our and foreign architectural schools.

РОЛЬ АРХІТЕКТУРНИХ ШКІЛ
В НАГРОМАДЖЕННІ ТА ПРОМОЦІЇ
КУЛЬТУРНОГО ДОРОБКУ
СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
АРХІТЕКТУРИ

*Ольга Вигдорович,
Марія Русанова,
ХНУБА*

THE ROLE OF ARCHITECTURAL
SCHOOLS IN AWARDS AND
PROMOTIONS CULTURAL LEGACY
OF MODERN UKRAINIAN
ARCHITECTURE

*Olga Vygdorovych,
Mariia Rusanova,
Kharkiv NUCEA*

Сучасна архітектура, як розумово ємний і складний синтетичний феномен, набуває нової актуальності в глобальному масштабі. Якісно ускладнюється і вимагає постійного вдосконалення архітектурна освіта. Специфічні риси та способи формування різноманітних моделей відтворення професіоналізму в архітектурі стають предметом досліджень не тільки архітекторів, а й соціологів, психологів, культурологів. Інтерес до цієї теми пояснюється також

Modern architecture, as a mentally capacious and complex synthetic phenomenon, is gaining new relevance on a global scale. Qualitatively complicated and requires constant improvement of architectural education. Specific features and methods of forming various models of reproduction of professionalism in architecture are the subject of research not only of architects but also of sociologists, psychologists, culturologists. Interest in this topic is also explained by the desire to preserve

прагненням до збереження культурних накопичень і архітектурно-художніх традицій, розвитку та адаптації до сучасних реалій форм і алгоритмів передачі професійної майстерності.

Що входить до поняття «архітектурна наукова школа»? В роботі Хороян Н.П. висловлена гіпотеза, що «специфіка архітектурної школи, як особливого типу культурної традиції, наближається до сучасних поглядів на традицію, як на сукупність соціальних естафет. Це уявлення пояснює просторово-часову стійкість, циклічність внутрішніх процесів і періодичність отримання підсумків діяльності школи, її трансмісійну роль у відтворенні соціокультурних норм і транслюванні художніх традицій».

При розгляді цього поняття ми стикаємось з більш загальними поняттями, такими, як «культура» та «цивілізація». Культура старше цивілізації, але остання, виникнувши в соціодинаміці розвитку, стала високими темпами активізуватися і придбала чільне над культурою положення. Цивілізаційні процеси стали ототожнюватися з культурою. Сказане вище істотно для розуміння взаємодії архітектури і будівництва, так як архітектура є продукт культури, а будівельне виробництво - цивілізації. Якщо продовжити цей логічний ланцюг, то одним з найважливіших завдань архітектурної школи є накопичення прикладів предметного втілення архітектурної культури, продуктів культурної творчої роботи на самих різних етапах формування вказаної школи.

Сьогодні в Україні існує більше 30 вищих навчальних закладів, які випускають архітекторів за широким загальним спеціальностям, з яких найбільш розповсюдженою є спеціальність 191 «Архітектура та містобудування». Але увага до процесу вивчення, розвитку та об'єднання загальної архітектурної

cultural accumulations and architectural and artistic traditions, development and adaptation to modern realities of forms and algorithms for the transfer of professional skills.

What is included in the concept of «architectural scientific school»? In the work of Khoroyan N.P. hypothesized that «the specificity of the architectural school, as a special type of cultural tradition, is close to modern views of tradition as a set of social relay races. This idea explains the spatio-temporal stability, the cyclical nature of internal processes and the periodicity of obtaining the results of the school, its transmission role in the reproduction of socio-cultural norms and the transmission of artistic traditions».

In considering this concept, we encounter more general concepts such as «culture» and «civilization». Culture is older than civilization, but the latter, having arisen in the sociodynamics of development, began to intensify at a rapid pace and acquired a dominant position over culture. Civilizational processes began to be identified with culture. The above is essential for understanding the interaction of architecture and construction, as architecture is a product of culture, and construction is a product of civilization. If we continue this logical chain, then one of the most important tasks of the architectural school is the accumulation of examples of the objective embodiment of architectural culture, products of cultural and creative work at various stages of formation of this school.

Today in Ukraine there are more than 30 higher education institutions that graduate architects in a wide range of specialties, of which the most common is the specialty 191 «Architecture and Urban Planning». But attention to the process of studying, developing and uniting the general architectural culture of the country is insufficient. The main tasks for the whole generality of modern architectural

культури країни недостатня. Головними завданнями для усього загалу сучасних архітектурних шкіл залишається тріада: накопичення знання, дослідження здобутків попередніх часів архітектурно-художньої освіти та передача новим поколінням професійних навичок та вмінь.

Для ефективного впливу на культурний доробок сучасної української архітектури виникла гостра необхідність динамічних змін, а саме:

1. Для збереження, вивчення української архітектури назріла необхідність створення Музею історії архітектури України. На відмінність від вже існуючого «Національного музею народної архітектури та побуту» (сел. Пирогів), такий музей міг би виконувати не тільки просвітницькі завдання в галузі народної архітектури та побуту, а й приймати участь у наукових дослідженнях та сприянні реставрації пам'яток архітектури. Для цього необхідні громадські ініціативи та відповідна державна програма.

2. Вкрай необхідно створення Головного інституту теорії архітектури, який би займався теоретичними дослідженнями в галузі архітектури, консолідацією архітектурної освіти країни. Бо якщо не вивчати, не досліджувати теоретичні аспекти розвитку галузі, то сучасна архітектурна діяльність може перетворитися на суто інженерну справу, приклади цього вже були в історії як нашої країни, так і в усьому світі, але це веде до знищення професії архітектора, як такої.

3. Для поширення теоретичних знань необхідно відкриття та публікація головного теоретичного видання, журналу з теорії архітектури, який би виходив на періодичних засадах з публікаціями сучасних архітектурних досліджень учасників різних архітектурних шкіл України.

schools remain the triad: the accumulation of knowledge, research of the achievements of previous times of architectural and artistic education and the transfer of professional skills and abilities to new generations.

In order to effectively influence the cultural heritage of modern Ukrainian architecture, there is an urgent need for dynamic changes, namely:

1. In order to preserve and study Ukrainian architecture, it is necessary to create a Museum of the History of Architecture of Ukraine. Unlike the existing National Museum of Folk Architecture and Life (Pirogiv), such a museum could not only perform educational tasks in the field of folk architecture and life, but also participate in research and promote the restoration of architectural monuments. This requires public initiatives and an appropriate state program.

2. It is essential to create the Main Institute of Theory of Architecture, which would be engaged in theoretical research in the field of architecture, the consolidation of architectural education in the country. Because if you do not study, do not study the theoretical aspects of the industry, modern architectural activity can become a purely engineering business, examples of this have been in the history of our country and around the world, but it leads to the destruction of the profession of architect as such.

3. It is necessary to disseminate theoretical knowledge to open and publish the main theoretical publication, a journal on the theory of architecture, which would be published on a periodic basis with publications of modern architectural studies of participants of various architectural schools of Ukraine.

The authors believe that only the joint efforts of many architectural schools can create a strong basic system of architectural culture, which

Автори вважають, що тільки спільними зусиллями багатьох архітектурних шкіл можливо створити міцну базисну систему архітектурної культури, яка має теоретичні основи та практичну реалізацію у вигляді плідної роботи вищих архітектурних закладів України.

РОЗВИТОК АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ
В ХАРКІВСЬКОМУ
НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ О.М. БЕКТОВА

Ірина Древаль,
ХНУМГ імені О. М. Бекетова

Підготовка архітекторів в Україні здебільшого відбувається в державних закладах вищої освіти, кожен з яких має свою специфіку, що і забезпечує різноманіття «творчих обличь» їх вихованців. Метою даної роботи є висвітлення особливостей розвитку архітектурної освіти в ХНУМГ ім. О. М. Бекетова.

Історія становлення спеціальності починається з організації у вузі кафедри садово-паркового мистецтва і пов'язана з іменами таких видатних особистостей як ведучий у країні спеціаліст з озеленення міст О. Колесніков, академік архітектури О. Бекетов. Значний поштовх у розвитку містобудівного напрямку в архітектурній освіті був наданий працею відомих архітекторів-містобудівників О. Ейнгорна і О. Касьянова, які вперше опрацювали методологію проектування генеральних планів радянських міст. Студенти працювали поруч з метрами в архітектурних майстернях.

Після відновлення в 1974 р. архітектурна освіта зосереджувалась на двох основних кафедрах «Планування міст» та «Архітектурне

has a theoretical basis and practical implementation in the form of fruitful work of higher architectural institutions of Ukraine.

M. BEKETOV NATIONAL UNIVERSITY
OF URBAN ECONOMY, KHARKIV

Iryna Dreval,
O. M. Beketov NUUE

The training of architects in Ukraine mostly takes place in state institutions of higher education. Each university has its own specifics and this provides a variety of «creative faces» of their students. The purpose of this work is to highlight the features of the development of architectural education in O.M. Beketov NUUEK.

The history of the specialty begins with the organization of the Department of Landscape Art. It is associated with the names of such prominent personalities as the country's leading specialist in urban landscaping O. Kolesnikov, academician of architecture O. Beketov. A significant impetus to the development of urban planning in architectural education was provided by the work of famous urban architects O. Eingorn and O. Kasyanov. For the first time, they developed a methodology for designing master plans of Soviet cities. Students worked near the meters in architectural workshops.

After the restoration in 1974, architectural education focused on the two main departments «Urban Planning» and «Architectural Design», which were part of the «Building» and then «Urban» faculties. The curriculum for the training of MARHI architects was

проекування», що входили до складу «Будівельного», а потім «Містобудівного» факультетів. В якості взірця використовувалась навчальна програма з підготовки архітекторів МАРХІ. Були відроджені традиції роботи студентів в архітектурних майстернях. Особливої уваги заслуговує їх залучення до реального проектування в студентському проектному бюро. Основним напрямком підготовки були містобудування та ландшафтна архітектура. Зі студентами працювали відомі фахівці Л. Тюльпа, Г. Маяк. Багато робіт були виконані з реконструкції історичних кварталів під керівництвом В. Кодіна. Окремою слід відмітити розробку нової оригінальної методики архітектурної освіти В. Антонова. Її суть — у тісному співробітництві з «суміжниками» за спеціальною програмою.

Сьогодні «болонська» модель організації освітянського процесу не сприяє формуванню творчого середовища, а скоріш відволікає викладачів від вирішення завдань виховання майбутніх архітекторів. Це характерне для України явище притаманне і особливостям організації архітектурної освіти в ХНУМГ ім. О.М. Бекетова на даному етапі її розвитку.

МЕТОДИЧНІ НОВАЦІЇ НА ФАКУЛЬТЕТІ АРХІТЕКТУРИ В НАОМА

***Анатолій Давидов,
Андрій Коломієць,
НАОМА (Київ)***

Поняттєве об'єднання дисциплін є сучасною світовою тенденцією в освітньому процесі. Ставлячи перед собою завдання створити оптимальну методику з підготовки майбутнього архітектора на факультеті архітектури НАОМА,

used as a model. The traditions of students' work in architectural workshops were revived. Their involvement in real design in the student design bureau deserves special attention. The main areas of training were urban planning and landscape architecture. Well-known specialists L. Tulip and G. Mayak worked with students. Many works were performed on the reconstruction of historic quarters under the direction of V. Kodin. A separate note should be made of the development of a new original method of architectural education by V. Antonov. Its essence is in close cooperation with «associates» under a special program. Today, the «Bologna» model of organization of the educational process in the field of education does not contribute to the formation of a creative environment, but rather distracts teachers from solving the problems of educating future architects. This phenomenon, characteristic of Ukraine, is inherent in the peculiarities of the organization of architectural education in O.M. Beketov NUUEK at this stage of its development

MUTUAL USE OF CURRICULA BETWEEN FACULTIES AT NAFAA

***Anatoliy Davydov,
Andriy Kolomiets,
NAFAA (Kyiv)***

NAFAA (National Academy of Fine Arts and Architecture) has a unique structure and location of the Faculty of Architecture as it is located next to the Faculty of Fine Arts. The proper location gives an exceptional opportunity to fully implement the tasks

усвідомлюємо, що архітектура вже сама є певною мірою мультидисциплінарною, оскільки перебуває на перетині образотворчих мистецтв та будівельної інженерії, і містить в собі частково і те й інше, та послуговується ними, вирішуючи власні завдання.

НАОМА має унікальну структуру і розташування факультету архітектури поруч з факультетом образотворчих мистецтв дає виняткову можливість сповна реалізувати завдання щодо повноцінного естетичного виховання та формування майбутнього архітектора, даючи йому змогу в найкращий спосіб ознайомлюватися з напрямками та можливостями сучасного мистецтва, вивчаючи як засоби і прийоми, так і розвиваючи концептуальне мислення.

Підхід синтезу мистецтв в історії НАОМА вже впроваджувався у 1924–1930-х роках. Це був Фортех — загальний курс формально-технічних дисциплін, який передбачав чотири лабораторії — рисунка й кольору, об'єму, креслення, макетування, де студенти засвоювали основні елементи та засоби формотворення у мистецтві. Формальні завдання, які ставилися перед студентами, передбачали розвиток у них системного мислення. Фортех у своїх підходах помітно переформувався з програмою Bauhaus Vorkurs.

У межах формування нової методики на факультеті були скореговані програми з таких фахових дисциплін, як «Архітектурне проєктування», «Архітектурна композиція», «Нарисна геометрія» та «Комп'ютерне моделювання».

Завдання з різних дисциплін поняттєво об'єднані загальними темами за семестрами. Починаючи з поняття «площина», далі «об'єм» і «простір» — такі теми є основними упродовж двох курсів навчання.

of full aesthetic education and formation of the future architects, allowing them to learn more about the directions and possibilities of contemporary art as well as developing conceptual thinking.

In the history of NAFAA, such kind of approach was already implemented in the 1924-1930s. It was Fortech — a general course of formal and technical disciplines, which included four laboratories — picture and color, volume, sketching, scale modeling. Thanks to this course, students learned the basic elements and means of shaping in art. The main formal tasks were involved for students to develop their systematic thinking. Fortech closely resonated with the program Bauhaus Vorkurs.

At the Faculty of Architecture, tasks of different disciplines are conceptually united by common themes for each semester. The concept of «plane», then «volume» and «space» are the main topics during the two courses. Improving the methodology, it is also needed to change the tasks in the course «Figure and Painting». The faculty proposed to change the program and the list of tasks which correspond to the general direction of students training in the course «Architectural Design».

Within the new methodology, a student of III-IV courses, can choose one of the areas of fine arts — painting, graphics, sculpture, scenography, graphic design.

In the master's program, students of architecture department are offered a course «Visual Art», where they can learn filming, installation, performance, conceptual painting, sculpture and graphics.

Teachers of the Faculty of Architecture have prepared a course «Fundamentals of Design» for students of the Faculty of Fine Arts. Already, separate programs are implemented jointly for students of the Faculty of Architecture and the Department of Scenography. The students of these

Вдосконалення методики також потребує зміни завдань у курсі «Рисунок. Живопис». Факультетом запропоновані відповідні зміни до програми і переліку завдань, які відповідають загальному напрямку підготовки студента-архітектора, допомагаючи йому у виконанні завдань з курсу «Архітектурне проектування».

Друга тенденція у світовому навчальному процесі — можливість обирати ті, чи інші предмети і формувати індивідуальну освіту особисто. Для факультету архітектури існує унікальна можливість у виборі дисциплін. Саме у межах нової методики студент-архітектор III–IV курсів може ознайомитися й обрати один з напрямків образотворчого мистецтва — живопис, графіку, скульптуру, сценографію, графічний дизайн. Таким чином студент власноруч формує індивідуальну неповторну освіту відповідно до власних здібностей та уподобань.

Під час навчання в магістратурі студентам архітектурного факультету запропоновано курс «Візуальне мистецтво». Результатом навчання стали такі творчі роботи, як фільм, інсталяція, перформанс, концептуальні живописні, скульптурні та графічні твори. У підсумку самі роботи студентів є цікавішими, виразнішими та більш особистісними.

Окремо зауважимо, що викладачами факультету архітектури для студентів факультету образотворчого мистецтва підготовлено як вибіркового — курс «Основи проектування». Це також сприятиме взаємопроникненню та поняттєвому об'єднанню дисциплін в освіті НАОМА.

Отже, у процесі підготовки майбутнього архітектора дуже важливо навчити студента не лише здійснювати творчу розробку, але й вміло творчо висловлюватися. Розробляючи концепцію мистецького

specialties work together on the one task.

Thus, the possibility of sharing the curricula of the faculties of architecture and fine arts at NAFAA is its unique feature, giving NAFAA a significant advantage in students training and ensuring an exceptionally high level of education quality.

твору архітектор використовує той самий метод, що й в архітектурному проектуванні. Поняттєве об'єднання предметів, – а саме це й здійснюється у межах запропонованої програми синтезу мистецтв, — дасть змогу створити ситуацію, коли всі предмети перебуватимуть у взаємному органічному зв'язку. Шлях зближення предметів та їхнього взаємопроникнення, запропонований на факультеті архітектури НАОМА є, на нашу думку, як надзвичайно цікавим, так і водночас ефективним, оскільки впливає на підвищення рівня архітектурної освіти й органічно формує архітектурно-мистецький світогляд майбутнього архітектора.

СТАДІЇ РОЗВИТКУ СПІВПРАЦІ МІЖ ОДАБА І ЄВРОПЕЙСЬКИМИ КОЛЕГАМИ

**Надежда Ексарева,
ОДАБА**

Тематика збереження і спадкоємного розвитку спадщини є визначальною для міжнародних наукових конференцій, конкурсних проєктів, воркшопів, в яких активно беруть участь викладачі та студенти АХІ ОДАБА з 2001 р. по теперішній час.

За цей період рівень і обсяг завдань дослідження і проектування виріс від окремих об'єктів міського середовища до об'єктів світової спадщини. Так, в 2001 р. була розроблена концепція по реабілітації комплексу колишнього монастиря під культурно-освітній центр в унікальному місті Сан Джиміньяно. Зусилля міської влади, проєктних структур, 15 архітектурних шкіл були спрямовані на реалізацію соціально орієнтованої програми, ідей «партнерства» і «співучасті».

У 2005 р. перед командою з чотирьох ВНЗ Одеси стояло

STAGES OF COOPERATION DEVELOPMENT BETWEEN OSACEA AND EUROPEAN COLLEAGUES

**Nadezhda Yeksarova,
OSACEA**

The topic of preservation and successive development of heritage has become a determining one for a number of international scientific conferences, competitive projects, workshops, in which teachers and students of the AHI OGASA actively participate from 2001 to the present.

So, in 2001, a concept was developed for the rehabilitation of the former monastery complex as a cultural and educational center in the unique city of San Gimignano. The efforts of the city authorities, design structures, 15 architecture schools were aimed at implementing a socially oriented program, the ideas of «partnership» and «complicity».

In 2005, the team of four universities in Odessa was faced with the task of developing a model for the preservation and development of the unique landscape of the park «Cinque Terre», Italy. The task

завдання розробки моделі розвитку унікального ландшафту парку «Cinque Terre». Завдання формування стійкого соціоприродного середовища в масштабі всього Національного парку сприяло становленню експериментального, аналітичного характеру мислення молодих учасників.

Використання нових технологій, 3D сканер лазера при дослідженні кварталу Пале Рояль, Одеса надихнуло нас на створення навчального посібника з дослідження та документування міського простору. Результатами співпраці таких творчих «лабораторій» є концептуальні пропозиції, презентації, публікації з тематики валоризації спадщини.

Підписання Договору про спільну підготовку магістрів архітектури з НВАШ м. Марсель (вже 30 випускників) стало можливим завдяки стабільному науково-методичного обміну, спільній розробці актуальних проблем і нашої активної участі в РЕА — мережі архітектурних шкіл країн Центральної та Східної Європи з 2002р.

Пересувна виставка EXCO під егідою Політехнічного університету Валенсії — одне з масштабних заходів наукового обміну (33 країни), плідного спілкування викладачів і студентів нашої академії з фахівцями архітектурно-будівельної сфери.

Важливими результатами насиченого міжнародного співробітництва є активізація навчального процесу, взаємозв'язок теоретичної і практичної підготовки фахівця-архітектора, формування всебічно розвиненої особистості. Наші зарубіжні колеги підкреслюють, що одна з найважливіших місій такої діяльності — створення і розширення культурних зв'язків і горизонтів між учасниками.

of forming a sustainable socio-natural environment on the scale of the entire National Park contributed to the development of an experimental, analytical nature and style of thinking of young participants.

The use of new technologies, a 3D laser scanner in the study of the Palais Royal quarter has inspired colleagues, students of the University of Florence and our academy to create a textbook for the study and documentation of the historical urban space. The results of joint cooperation of such creative «laboratories» of universities are conceptual proposals, models, presentations, publications on the subject of reconstruction, valorization of heritage.

The signing of an Agreement on the joint training of masters of architecture with the National High School of Architecture in Marseille (30 students) became possible thanks to a stable scientific and methodological exchange, joint development of specific urgent social problems (reconversion of a factory in Roubaix, rehabilitation of the Akkerman fortress, etc.), active participation in a network of architecture schools in Central and Eastern Europe.

The EXCO traveling exhibition under the auspices of the Polytechnic University of Valencia is one of the large-scale events of scientific exchange (33 countries), fruitful communication of specialists of our academy since 2017 in the field of architectural and construction engineering.

Important results of international cooperation are the activation of the educational process, the relationship of theoretical and practical training of a specialist-architect, a comprehensively developed personality. Our foreign colleagues have repeatedly stressed that one of the most important missions of this kind of activity is not only the exchange of knowledge and experience,

but the creation and expansion of cultural ties and horizons.

ПОШИРЕННЯ АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНОЮ У XIX–XX СТ.

SPREAD OF ARCHITECTURAL EDUCATION IN UKRAINE IN THE 19th–20th CENTURIES

Наталія Кондель-Пермінова,
Інститут проблем сучасного
мистецтва НСХУ (Київ)

Natalia Kondel-Perminova,
Modern Art Research Institute
of NAAU (Kyiv)

До початку XVIII століття і навіть в його межах не існувало відмінностей між архітектором й інженером. Поділ сфер їх діяльності відбувся наприкінці XVIII ст. і протягом XIX століття йшов складний процес їх самовизначення, розмежування за типами об'єктів, методів роботи й конкуренція за лідерство у будівництві.

Сутність кооперації архітектури й інженерії, що почалася з другої половини XIX ст., полягала у застосуванні архітекторами методів інженерного підходу у проектуванні та в естетичному розвитку інженерів. Ці процеси розгорталися в системі освіти, в якій, з одного боку, йшов паралельний розвиток архітектурної й інженерної освіти, а з іншого — пошук гармонійного поєднання їх конструктивних характеристик. Продуктом цієї кооперації став новий тип професіонала XIX століття — «цивільний інженер».

Професійна освіта в Україні поширювалася за зразками російської та світової систем. До сер. XIX століття в Україні сформувалися необхідні передумови для створення вітчизняних навчальних закладів. Оскільки з другої половини XIX ст. лідирує інженерія, створюються Харківський технологічний (ХТІ, 1885) і Київський політехнічний (КПІ, 1898) інститути, які стають професійними осередками у регіоні.

By the beginning and during the 18th century there hardly were any differences between an architect and engineer. The areas of activity of these professions were delineated during the late 18th and 19th centuries: the complex process of their self-determination, division according to the kinds of objects, working methods, and struggling to get an upper hand in construction took some time to be resolved.

The essence of cooperation of architecture and engineering that have started since the second half of the 19th century, was the use of the methods of engineering approach in design by the architects, as well as aesthetical development of the engineers. These processes unfolded within the system of education, when, on the one hand, there was a parallel development of architectural and engineering education; on the other hand, the search for harmonious combination of their features was carried out. The product of this cooperation was emergence of the new kind of professional of the 19th century — a civil engineer.

Professional education in Ukraine spread following the Russian and global models. By the mid-19th century, the necessary background was formed to establish domestic educational institutions in Ukraine. Since the engineering took the lead since the second half of the 19th century,

З початком ХХ ст. започатковується процес диференціації професії за спеціальностями, який оформлюється у навчальних закладах України. Створюється мережа середніх мистецьких закладів з архітектурними та будівельними відділеннями (художні училища Одеси /1899/, Києва /1901/, Харкова /1912/). У 1920-х роках на базі художніх училищ у Києві, Харкові й Одесі відкриваються інститути з архітектурними факультетами. В інженерних вузах Києва, Харкова й Одеси створюються будівельні факультети, які у 1930 році трансформуються на самостійні вищі навчальні заклади з архітектурними факультетами. У професійних навчальних закладах України ставилися і вирішувалися професійні проблеми; отримані нові знання транслювалися в освітньому процесі, а потім, у подальшій діяльності випускників, реалізовувалися на практиці.

Kharkiv Technological Institute (KhTI, 1885) and Kyiv Polytechnic Institute (KPI, 1898) were founded, becoming professional centers of these regions.

Since the beginning of the 20th century, the process of differentiation within the profession started: separate specialization were formed in the educational institutions of Ukraine. The network of secondary education art institutions with architecture and building departments was created: art colleges of Odesa (1899), Kyiv (1901), and Kharkiv (1912). In the 1920s, these colleges in Kyiv, Kharkiv, and Odesa were transformed into the institutes with architecture departments. In the engineering higher educational institutions of Kyiv, Kharkiv, and Odesa, departments of construction were founded, which in 1930 were transformed into the independent educational institutions with the departments of architecture. The professional educational institutions of Ukraine raised and solved professional problems; obtained knowledge was afterwards introduced into the educational process and later on included into the graduates' subsequent professional activity.

ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Світлана Лінда,
НУ «Львівська політехніка»

З часу розпаду Східного блоку у 1989 р. система вищої освіти у Польщі зазнала ґрунтовних трансформацій. Встановлення у країні демократичного правління, а також отримання Республікою Польщею офіційного членства в ЄС зумовило ухвалення нових законів про освіту, останній з них був прийнятий у 2005 р., проте, щороку

POLISH EXPERIENCE OF REFORM HIGHER EDUCATION SYSTEMS

Svitlana Linda,
Lviv Polytechnic National University

Since the collapse of the Eastern Bloc in 1989, Poland's higher education system has undergone profound transformations. The establishment of a democratic government in the country, as well as the acquisition of official membership in the EU by the Republic of Poland led to the adoption of new laws on education, the last of which was

він зазнає постійних змін та доповнень. Зокрема, останнє суттєво оновлення закону відбулося у 2016 р.

Одним із найважливіших результатів реформи виявилася відмова від надмірної централізації влади та отримання вузами автономії, що дало певну самостійність в управлінні кадровими та матеріальними ресурсами. У законі було регламентовано два рівні освіти — трирічний (або чотирирічний, як для архітекторів) «ліценсіат», це так зване навчання першого ступеня, і дворічна магістратура — навчання другого ступеня. Окрім того, система навчання була стандартизована за Європейської системою перенесення і накопичення кредитів (ЄКТС).

Одним із наслідків реформи освіти стали особливо високі вимоги до науково-педагогічних працівників та до їх наукової діяльності. Уведена система «параметризації» наукових напрямків базується на підсумуванні результатів наукової діяльності. Ці результати згодом стають підставою до занесення даного напрямку до певної категорії «А», «В» і «С», що вплине не лише на фінансування вузу в цілому, але і на його статус (чи цей заклад залишиться закладом вищої освіти). Основою для накопичення «пунктів» у науковій діяльності є публікація результатів наукових досліджень у виданнях, які входять до наукометричної бази SCOPUS. У цілому позитивна тенденція, яка вимагає від працівника проведення досліджень справді високої наукової якості, проте, елімінує польські видання із кола зацікавлень науковців, оскільки польські видання мають дуже низький рівень пунктів.

Порівняння польського та українського досвідів свідчить про те, що українські реформи «наздоганяють» події, які

adopted in 2005, however, it is subject to constant changes and additions. In particular, the last significant update of the law took place in 2016.

One of the most important results of the reform was the rejection of excessive centralization of power and the acquisition of autonomy by universities, which gave some independence in the management of human and material resources. The law regulated two levels of education — a three-year (or four-year, as for architects) «icensiat», the so-called first-degree education, and a two-year master's degree — second-degree education. In addition, the training system has been standardized under the European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS).

One of the consequences of the education reform was the particularly high demands on scientific and pedagogical workers and their scientific activity. The introduced system of «parameterization» of scientific directions is based on summarizing the results of scientific activity. These results later become the basis for entering this area in a certain category «A», «B» and «C», which will affect not only the funding of the university as a whole, but also its status (whether this institution will remain a higher education institution). The basis for the accumulation of «points» in scientific activities is the publication of research results in publications that are part of the scientific database SCOPUS. In general, the positive trend, which requires the employee to conduct research of really high scientific quality, however, eliminates Polish publications from the range of interests of scholars, as Polish publications have a very low level of points.

A comparison of the Polish and Ukrainian experiences shows that Ukrainian reforms are «catching up» with the events taking place in Poland.

відбуваються у Польщі. Тому нам необхідно не лише переймати позитивні тенденції, але і враховувати негативні, ті, які будуть сприяти «зникненню» україномовних професійних видань.

Therefore, we need not only to adopt positive trends, but also to take into account the negative ones, those that will contribute to the «disappearance» of Ukrainian-language professional publications.

АРХІТЕКТУРНА ОСВІТА: ТЕХНІКА ПРОТИ МИСТЕЦТВА

Ларуса Мартишова,
ХНУМГ імені О. М. Бекетова

Сьогодні корінна ломка існуючих століттями звичних устоїв веде до формування нової епохи, нової цивілізації, і, безумовно, створення нових критеріїв архітектурної освіти. Але все ж таки не треба забувати, про вічні цінності та психологію людини, які є основою і реальністю життя архітектора і його творинь.

Архітектор, створюючи штучне довкілля (другу природу), сьогодні як будь-яка сучасна людина, озброєний гаджетами, все більше віддаляється від природи першої — матері всього суцього, втрачаючи з нею зв'язок і відчуття себе в упорядкованому світі. Це відчуття формується через архетипи, які мають просторово-тимчасові характеристики і лежать в основі образного розуміння світу (ТЕ, що змушує нас годинами дивитися на шедеври, перетинаючи для цього півсвіту). Сьогодні цей найважливіший аспект недалекоглядно проігнорований при створенні нових технологій архітектурно-містобудівної освіти.

Архітектура, в усі часи відображає відносини людини зі світом: з безпосереднім оточенням і з всесвітом в цілому, поєднує образний і функціональний початок і має, перш за все, матеріальну основу, синтезуючи, здавалося б, несумісні пласти людської культури.

ARCHITECTURAL EDUCATION: TECHNIQUE VS ART

Larysa Martyshova,
O. M. Beketov NUUE

Today, a radical breakdown of the familiar foundations that have existed for centuries leads to the formation of a new era, a new civilization, and, of course, the creation of new criteria for architectural education. Still, one should not forget about the eternal values and human psychology, which are the basis and reality of the life of an architect and his creations.

An architect, creating an artificial environment (second nature), today, is increasingly moving away from the first nature — the mother of all things, losing connection with it and the feeling of being in an orderly world. This sensation is formed through archetypes, which have spatial-temporal characteristics and underlie the figurative understanding of the world (THAT makes us look at masterpieces for hours). This most important aspect is shortsightedly ignored today by the creation of new technologies for architectural and urban planning education.

Architecture, which reflects the relationship of man with the world: with the immediate environment and with the universe as a whole, combines a figurative and functional principle and has, first of all, a material basis, synthesizing seemingly incompatible layers of human culture.

The antithesis «spiritual — spiritless» is still relevant, because

Антитеза і бездуховного, як і раніше актуальна, адже створюючи ансамбль, архітектор створює не просто інженерне або естетичне спорудження, він створює певну цілісність, в якій переплітаються: філософія, техніка, мистецтво, технології, естетика і т. д., об'єднуючись в єдину картину навколишнього середовища. Все це різноманіття аспектів, як екзотична страва, проходить складний шлях від абстрактної ідеї до найточнішого технічного втілення, вимагаючи від автора високого вміння і великої відповідальності. Сучасна система архітектурно-містобудівної освіти намагається створити фахівця, що апріорі створює цілісність на основі розрізнених дисциплін дистанційним способом, замінюючи «високими технологіями» саму суть архітектурної творчості.

СПІВПРАЦЯ СЕРТИФІКОВАНИХ
АРХІТЕКТОРІВ ТА СТУДЕНТІВ
В АРХІТЕКТУРНІЙ ОСВІТІ

Володимир Мещеряков,
голова Одеського регіонального
осередку АП НСАУ,
ОНМУ

Олена Зелинська,
ОНМУ

Діюча в Україні система сертифікації практикуючих архітекторів організована і здійснюється під егідою Національної спілки архітекторів України (НСАУ), якій делеговані відповідні повноваження органами державної влади. У 2014 р. в структурі НСАУ створена Архітектурна палата (АП НСАУ), а в 2018 р. були сформовані її регіональні осередки, які об'єднують сертифікованих архітекторів України. 18 жовтня

when architect creating an ensemble, he creates a kind of integrity, not just an engineering or aesthetic structure. The current system of architectural and urban planning education is trying to create a specialist who a priori creates integrity on the basis of disparate disciplines remotely, replacing the very essence of architectural creativity with «high technologies».

COOPERATION BETWEEN
CERTIFIED ARCHITECTS
AND STUDENTS
IN ARCHITECTURAL EDUCATION

Volodymyr Meshcheryakov,
Chairman of the Odessa regional
branch of the AC NUUA,
ONMU

Olena Zelinska,
ONMU

The current system of certification of practicing architects in Ukraine is organized and implemented under the auspices of the National Union of Ukrainian Architects (NUUA), to which the relevant powers are delegated by public authorities. In 2014, the Architectural Chamber (AC NUUA) was established in the structure of NUUA, and in 2018 its regional centers were formed, which unite certified architects of Ukraine. On October 18, 2019, the next III

2019 р. в приміщенні вченої ради Одеського національного морського університету (ОНМУ) відбувся черговий III конгрес Архітектурної Палати Національної спілки архітекторів України за участі керівництва АП НСАУ, голів комісій та голів 20 регіональних осередків. Учасники конгресу ознайомилися з архітектурною школою ОНМУ, зустрілися зі студентами та ознайомилися з їх роботами.

Кожна архітектурна школа зацікавлена в успішності свого випускника, це є найкращою рекламою будь-якого вищого навчального закладу. Формування майбутнього архітектора починається з першого курсу професійним оточенням — викладачами різних теоретичних та практичних дисциплін і головні з них — архітектура і містобудування. Якщо викладач — практикуючий архітектор, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат, знає нормативно-правову базу і пройшов школу ГАПа, він більшою мірою може вплинути на формування професійних знань і навичок студента.

Наприклад, перша редакція проекту відтворення Одеського кафедрального Спасо-Преображенського собору була виконана двома студентками-дипломницями у вигляді комплексної дипломної роботи з об'ємно-планувальним і містобудівним розділами у 1993 р. У 1995 р. доопрацьований проект був схвалений містобудівною радою при УАМ Одеського міськвиконкому, а у 1999 р. створений на його основі конкурсний проект став переможцем всеукраїнського конкурсу на кращий проект відтворення одеського Собору. У 2000–2010 рр. Одеський кафедральний Спасо-Преображенський собор був відтворений, а творчий колектив був нагороджений Державною премією України в галузі архітектури.

Congress of the Architectural Chamber of the National Union of Ukrainian Architects with the participation of the leadership of the AC NUUA, chairmen of commissions and chairmen of 20 regional branches. The participants of the congress got acquainted with the architectural school of ONMU, met with students and got acquainted with their works.

Every architectural school is interested in the success of its graduate, it is the best advertisement of any higher education institution. The formation of the future architect begins with the first year of professional environment — teachers of various theoretical and practical disciplines and the main ones — architecture and urban planning. If the teacher is a practicing architect who has the appropriate qualification certificate, knows the legal framework and has passed the GAP school, he can have a greater impact on the formation of professional knowledge and skills of the student.

For example, the first edition of the project of reconstruction of the Transfigured Savior Cathedral in Odessa, Ukraine was performed by two graduate students in the form of a comprehensive thesis with spatial planning and urban planning sections in 1993. In 1995, the revised project was approved by the Town Planning Council of the Odessa City Executive Committee, and in 1999 the competition project created on its basis became the winner of the all-Ukrainian competition for the best project of reproduction of the Odessa Cathedral. In 2000-2010, the Transfigured Savior Cathedral in Odessa, Ukraine was recreated, and the creative team was awarded the State Prize of Ukraine in the field of architecture. This is not the only example of the participation of future architects in creative teams led by certified architects in competitive and implemented projects, some

Це не єдиний приклад участі майбутніх архітекторів у складі творчих колективів під керівництвом сертифікованих архітекторів в конкурсних і реалізованих проектах, частина з яких представлена і відзначена в рамках щорічних оглядів-конкурсів «Премія НСАУ».

of which are presented and awarded in the annual reviews-competitions «NUUA Award».

ТРАНСКОРДОННА КОМУНІКАЦІЯ
МІЖ АРХІТЕКТУРНИМИ ВИШАМИ
ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ
ТА ПОЛЬСЬКИМИ
УНІВЕРСИТЕТАМИ

CROSS-BORDER COMMUNICATION
BETWEEN ARCHITECTURAL
HIGH SCHOOLS
OF THE WESTERN REGION
OF UKRAINE AND POLISH
UNIVERSITIES

*Ольга Михайлишин,
НУВГП (Рівне)*

*Olga Mykhaylyshyn,
NUWEE (Rivne)*

Започаткування міжнародного співробітництва з європейськими університетами, де здійснюється підготовка архітекторів, в Національному університеті водного господарства та природокористування (НУВГП) відбулось у 2001 р., наступного року після відкриття спеціальності «Архітектура будівель та споруд».

Першим кроком стало укладання угоди про співпрацю НУВГП і Варшавською політехнікою. Всесторонні контакти університету, кафедри архітектури та середовищного дизайну з польськими колегами розпочались після участі проф. П.Ричкова і доц. О.Михайлишин в Міжнародних конференціях з циклу «Архітектура без кордонів» (2006, 2008), організовані Люблінською політехнікою та після підписання угоди про співпрацю між університетами (2007).

У 2007 р. було здійснено обмін студентами для проходження художньо-ознайомчих практик. У тому ж році відбувся міжнародний воркшоп на тему проектування реабілітаційного центру для дітей

The National University of Water and Environmental Engineering (NUWEE) started international cooperation with European universities, where architects are trained, in 2001, the year after the opening of the specialty «Architecture of Buildings and Structures».

The first step was the conclusion of an agreement on cooperation between NUWEE and Warsaw Polytechnic. Extensive contacts of the University and the Department of Architecture and Environmental Design with Polish colleagues began after the participation of Prof. P. Rychkov and Assoc. Prof. O. Mykhaylyshyn at the International Conference Series «Architecture without Borders» (2006, 2008), organized by the Lublin Polytechnic, and after the signing of an agreement on cooperation between universities (2007).

In 2007, students took part in art and introductory internships. In the same year, an international workshop was held on the design of a rehabilitation center for children with disabilities near Zamość with

з інвалідністю неподалік Замосця за участі українських і польських студентів.

Налагоджені контакти стали містком до участі у наступні роки випускників бакалаврату у програмі «ЕРАЗМУС МУНДУС» за магістерською програмою European Master in Diagnosis and Repair of Buildings (Польща, Італія, Іспанія).

Тісні контакти і плідне співробітництво з Люблінською політехнікою дозволили студентам магістратури навчатись за програмою «Подвійний диплом», яка триває чотири семестри.

Розширенню зв'язків між архітектурними школами сприяють і міжнародні огляди-конкурси дипломних проєктів.

Кожний з контактів став інструментом для розвитку і розширення неформальної міжнародної співпраці між університетом і його зарубіжними партнерами.

АРХІТЕКТУРНА ОСВІТА,
АРХІТЕКТУРНА СПІЛКА
Й «АРХІТЕКТУРНА НАУКА»
В ПОШУКУ СПІЛЬНОГО ШЛЯХУ
РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ РОБОТИ
СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
Д 35.052.11. ПРИ НУ «ЛЬВІВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА» у 2016–2020 рр.)

Галина Петришин,
НУ «Львівська політехніка»

Символічна триада «архітектурна освіта», «архітектурна спілка» й «архітектурна наука», заявлені у назві конференції, відображаються у підготовці наукових кадрів.

the participation of Ukrainian and Polish students.

In the following years, the established contacts became a bridge for participation of bachelor's graduates in the ERASMUS MUNDUS program in the European Master in Diagnosis and Repair of Buildings master's program (Poland, Italy, Spain).

Close contacts and fruitful cooperation with the Lublin Polytechnic allowed students to study for a master's degree in the program «Double Diploma», which lasts four semesters.

International reviews and competitions of diploma projects also contribute to the expansion of ties between architectural schools. Each contact became a tool for the development and expansion of informal international cooperation between the university and its foreign partners.

ARCHITECTURAL EDUCATION,
ARCHITECTURAL SOCIETY
AND «ARCHITECTURAL SCIENCE»
IN THE SEARCH FOR COMMON WAY
OF DEVELOPMENT
(ON THE EXAMPLE OF WORK
OF SPECIALIZED ACADEMIC BOARD
D 35.052.11 BY NU «LVIV
POLYTECHNIC» IN 2016-2020)

Halyna Petryshyn,
Lviv Polytechnic National University

Symbolic trine «architectural education», «architectural society» and «architectural science», proclaimed in the name of the conference, are reflected in the training of academic staff. In the main directions of National university Lviv Polytechnic

В основних наукових напрямках Національного університету «Львівська політехніка» Інститутом архітектури та дизайну заявлено напрям «Формування архітектурно-містобудівельними засобами середовища людського проживання», який синтезує наукові спрямування шости профільних кафедр, де працює біля 200 осіб професорсько-викладацького складу та здобувають освіту близько двох тисяч студентів.

Архітектурна освіта становить підвалини розвитку архітектурної науки, яка вибудовується на третьому освітньому рівні у кваліфікаційні роботи на здобуття наукового ступеня кандидата та доктора наук. «Архітектурна наука» у вищій школі зафіксована у держбюджетній тематиці, яку розробляють кафедри. Вона, відповідно, прив'язана до профілю кафедри та її спеціалізації. Аналіз захищених дисертацій у Спецраді 35.052.11 при НУ «Львівська політехніка» протягом останніх років показав тенденцію зросту регіональної тематики.

Впродовж п'яти останніх років було захищено 37 дисертацій, з них чотири — доктора архітектури, з них:

- аспіранти та докторанти, які працюють в НУЛП — 24 здобувача
- випускники (або керівники) НУЛП з інших наукових шкіл регіону — вісім здобувачів;
- гостьові захисти — п'ять здобувачів.

Регіональне спрямування наукових досліджень формується у межах кафедральної тематики, та сприяє науковому розвитку її кадрів. Для прикладу, науково-дослідна робота у межах кафедральної тематики (zareєстрованої в UkrINTEI) кафедри містобудування має прикладний характер — «Методологічні основи розвитку та реконструкції мережі поселень та вибраних міст», а активна співпраця з органами місцевого самоврядування

of the Institute of architecture and design was proclaimed the direction «Formation by architectural-urban means of the human living environment», which synthesizes scientific achievements of six profile chairs, where about 200 persons of professors and assistant professors are working and about 2000 students are gaining education.

Architectural education constitutes the basis of architectural science development which is built on the third educational level in qualification work for gaining the scientific degree of the PhD and Professor. «Architectural science» in the higher school has been fixed in the state budget themes which are being developed by chairs. Accordingly, it is connected to the profile of the chair and its specialization. The analysis of the defended theses in the Specialized council 35.052.11 by National University «Lviv Polytechnic» during the previous years has shown the tendency to the growth of regional themes.

During the last five years there were defended 37 theses, among them four — of Doctor of architecture, among them:

- postgraduates and candidates for doctor's degree who are working in NULP — 24 aspirants
- graduates (or leaders) NULP — eight aspirants;
- guest defences — five aspirants.

Regional direction of scientific researches is formed in the framework of chair themes, and contributes to the scientific development of its staff. For example, scientific-research work within the chair themes (registered in Ukr INTEI) of the urban development chair has an applied character — «Methodological basis of development and reconstruction of the network of settlements and chosen cities», and the active communication with the local self-government bodies

сформувала відповідно напрямом наукових досліджень здобувачів наукового ступеня кандидата архітектури:

з управлінням архітектури та урбаністики департаменту містобудування Львівської міської ради: «Функціонально-планувальна реструктуризація територій промислових об'єктів міста (на прикладі м. Львова)» (Сеньковська Я. Т., 2017); «Принципи формування житлових утворень на постпромислових територіях (на прикладі Львова)» (Ганець С. В., 2019);

з управлінням екології та природних ресурсів департаменту містобудування Львівської міської ради: «Методи збереження та використання об'єктів природно-заповідного фонду у структурі міст» (Тупісь С. П., 2019)

з управлінням транспорту департаменту житлового господарства та інфраструктури Львівської міської ради: «Формування мережі об'єктів паркування індивідуального автотранспорту в історично сформованих містах (на прикладі м. Львова)» (Любицький Р. І., 2018);

з департаментом екології та природних ресурсів Львівської обласної державної адміністрації: «Функціонально-просторовий розвиток водної рекреації у зоні впливу м. Львова» (Данилко Н. Я., 2019);

з управлінням туризму та курортів департаменту архітектури та розвитку містобудування Львівської обласної державної адміністрації: «Принципи розвитку територій в зонах впливу міжнародних транспортних коридорів» (Бобрун Н. В., 2016); «Композиційні основи ландшафтно-просторової організації гірськолижних комплексів (на прикладі Українських Карпат)» (Онуфрив Я. О., 2017).

has formed, accordingly, the direction of scientific research of the aspirants of the scientific degree of candidate of architecture:

-with architectural board and urbanistic of the Urban development department of Lviv city council: «Functional-planning restructuration of territories of industrial city objects» (on the example of Lviv) (Sen'kovska Ya.T. 2017), «Principles of boarding formations forming on the post-industrial territories (on the example of Lviv) (Hanets S.V., 2019)

-with the board of ecology and natural resources of urban development department of Lviv city council: «Methods of preserving and using of objects of nature protection fund in the structure of cities» (Tupis S.P., 2019)

-with the transport board of the department of living economy and infrastructure of Lviv city council: «Formation of the network of parking objects of individual car transportation in the historically formed cities (on the example of Lviv)» (Liubyt'skyi R.I., 2018)

- with the ecology and natural resources department of Lviv state administration «Functional-spatial development of water recreation in the influence zone in Lviv» (Danylko N.Ya., 2019)

-with the board of tourism and resorts of the architecture department and development of city building of Lviv state administration «Principles of development of territories in the zone of influence of international transport corridors» (Bobrun N.V., 2016), «Composition bases of landscape-spatial organization of ski complexes (on the example of Ukrainian Carpathians)» (Onufriv Ya.O., 2017).

And the third important component of the trine — «architectural community» serves for the approbation of the stated research on various discussion spaces.

І третя важлива складова тріади — «архітектурна спілка» — служить для апробації заявлених досліджень на різних дискусійних майданчиках.

КОНКУРС ЯК СВІТОВА ТЕНДЕНЦІЯ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ

**Олена Ремізова,
ХНУБА**

Необхідність реформування вищої архітектурної освіти в Україні безсумнівна. Аналіз сучасного стану архітектурно-містобудівної освіти в Україні показує, що вона має консервативний характер. Пошуки шляхів виходу з цієї ситуації ведуться вже давно.

Консервативна радянська система архітектурної освіти, що скидалася на академічну, почала руйнуватись у 1980-ті роки, коли почалися пошуки теоретико-діяльнісної методології у системі архітектурної освіти. В цей час архітектурний факультет ХІБІ (зараз ХНУБА) був лідером цих пошуків і розгорнув велику програму методологічних досліджень з безперервної практичної підготовки студентів.

Досягнення, що були здобуті, в розробці нових програм та методів навчання (взаємокоординація дисциплін, формування нових предметів, таких як «Художні методи архітектурної композиції», наскрізний курс «Історії мистецтва, архітектури та містобудування», методологічні курси тощо...) були продовжені в роки незалежності України. Головним досягненням була розробка нових методик викладання архітектурного проектування. Були розроблені колективні та ігрові форми проектування, які починались з першого курсу і проходили скрізь всі роки навчання. Поступово ці експериментальні пошуки набули свого розповсюдження і зараз багато

COMPETITION AS A WORLD TREND OF MODERN DEVELOPMENT OF ARCHITECTURAL EDUCATION

**Olena Remizova,
Kharkiv NUCEA**

The need to reform higher architectural education in Ukraine is unquestionable. Analysis of the current state of architectural and urban education in Ukraine shows that it is conservative. The search for a way out of this situation has been going on for a long time.

The conservative Soviet system of architectural education, which resembled an academic one, began to collapse in the 1980s, when the search for theoretical and activity methodology in the system of architectural education began. At this time, the Faculty of Architecture of Kharkiv Engineering and Construction Institute, now — Kharkiv National University of Civil Engineering and Architecture was the leader of this search and developed a large program of methodological research for uninterrupted practical training of students.

Achievements in the development of new programs and teaching methods (mutual coordination of disciplines, the formation of new subjects such as «Artistic methods of architectural composition», a cross-cutting course «History of Art, Architecture and Urban Planning», methodological courses, etc.) were continued during the years of Ukraine's independence. The main achievement was the development of new methods of teaching architectural design. Collective and game forms of design were developed, which began in the first year and took place everywhere

архітектурних шкіл України використовують ці програми та деякі методики.

Настав час розвивати далі здобуте і зараз на часі провести рефлексію світових тенденцій, серед яких є дуже поширеним проведення міжнародних та регіональних конкурсів. Нажаль в Україні ця практика майже зруйнована і ми практично не бачимо ніяких ініціатив ні з боку державних структур, а ні запитів з боку суспільства на проведення конкурсів. Але це руйнівна політика. Тому починати треба з освіти, де проведення та участь у конкурсах має стати головною тенденцією сучасності. Конкурсні умови проектування мають бути закладені у сучасні методики викладання архітектурного проектування.

ГЛОБАЛЬНИЙ ВИМІР АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ

***Тетяна Сергєєва,
Джон Барбер,
ХНУБА,
Королівський коледж Кембриджу***

Зміна освітньої парадигми центрованої на студенті потребує змістовного перегляду освітніх програм. Треба зрозуміти, який архітектор потрібен сучасному світу. Відповідь на це питання ми шукали разом з провідними архітектурними школами: Великої Британії (Кембриджський університет), Франції (Університети Ліон-1, Ліон-2, ІНСА, Орлеана і Монпельє), Австрії (Віденський технологічний університет), Італії (Університети Флоренції, Палермо, Феррари і Міланська Політехніка), Іспанії (Університети Сарагоси і Валенсії), Греції (Афінський університет), Хорватії, Словенії, Болгарії в межах міжнародних проектів зі створення

in all years of study. Gradually, these experimental searches became widespread and now many architectural schools in Ukraine use these programs and some methods.

It is time to further develop what has been gained and now it is time to reflect on global trends, among which it is very common to hold international and regional competitions. Unfortunately, in Ukraine this practice is almost destroyed and we see almost no initiatives from government agencies or requests from society for competitions. But this is a destructive policy. Therefore, it is necessary to start with education, where conducting and participating in competitions should become the main trend of our time. Competitive design conditions should be laid down in modern methods of teaching architectural design.

GLOBAL SCALE OF ARCHITECTURAL EDUCATION

***Tetyana Sergeyeva,
John Barber,
Kharkiv NUCEA,
King's College
of the University of Cambridge***

Change of student-centered education paradigm requires a profound revision of educational programs. We need to understand what kind of architect the modern world needs. We searched the answer to this question together with leading architectural schools of Great Britain (Cambridge University), France (Lyon-1, Lyon-2, INSA, Orleans and Montpellier Universities), Austria (Vienna Technological University), Italy (Florence, Palermo, Ferrara Universities and Milan Polytechnics), Spain (Zaragoza and Valencia Universities), Greece (University of Athens), Croatia, Slovenia, Bulgaria. This search took place in the framework of international projects devoted to development

освітніх програм стійкого розвитку міст і регіонів (TEMPUS), збереження архітектурної спадщини (CULTURE 2000), створення університетських стартапів (ERASMUS-MUNDUS), академічної мобільності (ERASMUS+KA1), формування HR (TEMPUS-TACIS).

Міжнародні проекти дозволили: обладнати мультимедійні класи проектування, експо-хол, стартап; розробити 89 е-підручників; створити міжнародну мережу архітектурних шкіл; розвинути академічну мобільність. У співпраці був побудований профіль архітектора як освітнього продукту, формування якого потребує мультидисциплінарного підходу. Профіль включає 3 вектори розвитку: архітектора-творця, архітектора-фахівця, і архітектора — агента впливу. Формування архітектора-творця потребує створення творчого середовища, в якому діє синергія індивідуальностей, що розробляють задум як, творці, філософи, психологи, соціологи, екологи і громадяни. Формування архітектора-фахівця здійснюється при реалізації задуму, де потрібні компетентності інженера, менеджера, економіста, підприємця і психолога. Якщо амбіції архітектора підіймаються до місії «агенту впливу/змін» він має навчитися бачити сьогодення із майбутнього, «мислити глобально, діяти локально», залучати до партісіпації як лідер і просвітитель.

На додаток сучасний ринок праці потребує знання локальних умов, соціології та політики, технічних засобів, законодавства і документообігу. Він очікує архітекторів, здатних розвивати локальне середовище, що потребує досвіду ширшого за локальний. Нажаль більшості освітніх програм бракує глобального виміру, який неможливий без мовних когнітивних і комунікативних компетентностей. Всі ці проблеми чекають рішення.

of educational programs for sustainable urban and regional development (TEMPUS), preservation of architectural heritage (CULTURE 2000), university startups creation (ERASMUS-MUNDUS), academic mobility (ERASMUS + KA1), HR development (TEMPUS-TACIS).

International projects allowed to equip multimedia classes, expo-hall, startup; to develop 89 e-textbooks; to create an international network of architectural schools; to develop academic mobility. Within collaboration the «architect profile» was built as an educational product that requires a multidisciplinary approach. The profile includes 3 vectors of development: «architect-creator», «architect-specialist» and «architect-agent of influence». «Architect-creator» requires the development of a creative environment in which there is a synergy of individuals who develop the idea as creators, philosophers, psychologists, sociologists, ecologists and citizens. The formation of «architect-specialist» is carried out in the implementation of the conception, which requires the competencies of an engineer, manager, economist, entrepreneur and psychologist. If the architect's ambitions rise to the «agent of influence/change» mission, she/he needs learning to see the present from the future, to «think globally, act locally», to involve others in participation as a leader and an educator.

In addition, the modern labor market requires knowledge of local conditions, sociology and politics, technical means, legislation and document management. It expects architects capable of developing a local environment that requires experience beyond the local one. Unfortunately, most educational programs lack a global dimension, which is impossible without language cognitive and communicative competencies. All these problems are waiting to be solved.

ЕКОЛОГІЧНЕ СВІТОСПРИЙНЯТТЯ В АРХІТЕКТУРНО-УРБАНІСТИЧНІЙ ОСВІТІ

*Ірина Устінова,
КНУБА*

Екологізація людської діяльності стає нагальною потребою цивілізації й екологія з системи наук обертається на світогляд сучасності. Безумовно, означене стосується й архітектурно-містобудівної освіти, оскільки від екологічної грамотності «професіоналів» залежить майбутнє цілих народів й країн (згадаймо проекти повороту північних річок та будівництво каскадів електростанцій на Дніпрі або Нілі). Й тут постає проблема, оскільки предмет екології, як правило, підмінено предметом охорони природи, а екологічні проблеми — питанням забруднення компонентів середовища. Сьогодні існує багато підручників з охорони середовища та основ екології, в яких картина біосфери розірвана, світ розчленовано і ці частини не складаються в єдине ціле, й за лавиною інформації про забруднення середовища ховаються знання про те, як улаштовано «Ойкос» та що робить його придатним для Життя. Тому сучасній освіті потрібні не «предметно», а «проблемно» орієнтовані знання.

Так чому ж слід навчати? А навчати слід екологічному світогляду!

На формування такого світогляду спрямовано курс «Екологічні основи містобудівної діяльності», який викладається автором на кафедрі містобудування КНУБА. В межах курсу студенти послідовно знайомляться з системою базових понять, концепцій та принципів екології; теорією етногенезу та філософією екологічної кризи;

ECOLOGICAL WORLDVIEW IN ARCHITECTURAL AND URBAN DESIGN EDUCATION

*Iryna Ustinova,
Kyiv NUCA*

The ecologization of human activity is becoming civilization's urgent need and ecology turns from the system of sciences into a worldview of today. Of course, this also applies to architectural and urban design education, as the future of entire nations and countries depends on the environmental literacy of «professionals» (looking back on the of northern rivers diversion projects and the construction of power plant cascades on the river Dnipro or Nile). And this presents a challenge, because the subject of ecology is often replaced by nature protection, and environmental problems — by the pollution issues of environmental components. Today, there are many textbooks on environmental protection and the basics of ecology, in which the idea of the biosphere is decomposed, the world is fragmented, but the parts do not form a single whole, and behind the abundance of information about environmental pollution hides the knowledge of «Oikos» arrangement is and what makes it suitable for living. Therefore, modern education does not need a «subject-oriented», but a «problem-oriented» knowledge.

So, what should be taught? An ecological worldview!

The course «Ecological bases of urban-planning practice» which is taught by the author at the department of urban-planning of Kyiv NUCA is aimed to form such world outlook. Within the course, students sequentially get acquainted with the system of basic notions, the concepts and principles of ecology; the theory of ethnogenesis and the philosophy of ecological crisis;

ідеями урбо-фізики екологічного простору та «хвильової урбаністики». Означене дозволяє домогтися певної «голографічності» екологічного світосприйняття та визначити умови проектування сталого розвитку урбанізованих територій (як еколого-містобудівних систем різного рівня їх просторової цілісності) в межах фундаментального закону збереження потужності (Лагранж, 1788; Максвелл, 1855), який виявляється законом екосистемної саморегуляції. В курсі приділено увагу аналізу сучасного стану та прогнозній динаміці розвитку України та її регіонів; концептуальному моделюванню людських поселень як Екополісів.

ideas of urban physics of ecological space and «wave urbanism». This allows to achieve a certain «holographicity» of ecological worldview and to determine the conditions for sustainable development of urbanized areas (as ecological and urban-planning systems of different levels of their spatial integrity) within the fundamental law of conservation of power (Lagrange, 1788; Maxwell, 1855), that appears to be the law of ecosystem-based self-regulation. The course focuses on the analysis of the current state and forecast dynamics of development of Ukraine and its regions; the conceptual modeling of human settlements as Ecopolises.

ПРОБЛЕМИ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ АРХІТЕКТУРНОЇ ШКОЛИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Наталія Хороян,
ХНУБА

Комплекс сьогоднішніх освітніх реформ зачіпає і економічні чинники існування навчальних закладів, і програмні алгоритми його роботи. Реформи впроваджуються в практику досить жорстко і ставлять все більш складні завдання перед закладами вищої освіти. Найбільш проблемними в цих умовах, на наш погляд, є питання збереження автентичності архітектурно-педагогічної традиції, що дозволяють ідентифікувати архітектурну школу як унікальне явище.

З метою актуалізувати інструментарій заощадження регіональних цінностей зробимо спробу теоретично обґрунтувати напрями збереження сформованих алгоритмів трансляції професіоналізму в архітектурній школі.

SELF-IDENTIFICATION PROBLEMS OF THE ARCHITECTURAL SCHOOL IN MODERN UKRAINE

Natalia Khorodian,
Kharkiv NUCEA

The complex of today's educational reforms affects both the economic factors of the existence of educational institutions and the program algorithms for its work. Reforms are being introduced into practice quite rigidly and pose more and more complex tasks for higher education institutions. In our opinion, the issues of preserving the authenticity of the architectural and pedagogical tradition, which make it possible to identify the architectural school as a unique phenomenon, are the most problematic in these conditions.

Let us make an attempt to theoretically substantiate the directions of preserving the existing algorithms of the translation of professionalism in the school of architecture in order to update the tools for preserving regional values.

Унікальна природа архітектури поєднує в собі практично весь комплекс забезпечення життєвих інтересів людини. Архітектурна освіта, яка отримується у ЗВО, не є кінцевою: стаючи студентом-архітектором, а потім і у власній професійній практиці, архітектор залишається включеним в систему безперервної (само-)освіти.

Сьогодні спостерігаємо різні схеми трансляції зразків діяльності, в яких незмінною залишається фігура «носія традиції/професійної культури». Роль цього фігуранта в процедурі трансляції зразків професійної діяльності архітекторів полягає в тому, щоб передати не тільки навички репрезентації діяльності, а й ідеологію локальної школи.

Погляд на архітектурну школу як на сукупність т. зв. *соціальних естафет* дозволяє проявити цей особливий механізм соціального успадкування. Соціальна традиція являє собою комплекс процесуальних факторів і процедур їх взаємодії, що утворюють певну програму. Для подібної трансмісії, при наявності варіацій локального характеру, необхідний структурний каркас, що утримує систему як ціле.

Таким чином, збирання історії школи, самооцінка досягнень і архівування напрацювань школи служить зміцненню каркаса куматоїда локальної архітектурної школи, забезпечує його життєздатність. Для вирішення проблем самоідентифікації архітектурної школи в сучасній Україні важливо зосередити зусилля на створенні архівних документів школи, збереженні власних науково-педагогічних досягнень, створенні архіву студентської активності що динамічно розвивається.

The unique nature of architecture combines almost the entire complex of ensuring the vital interests of a person. An architectural education received at a university is not final: becoming an architecture student and then in his own professional practice an architect remains included in the system of continuous (self-) education.

We observe various schemes for the transmission of samples of activity today in which the figure of the «bearer of tradition / professional culture» remains unchanged. The role of this person involved in the procedure for transferring samples of professional activity of architects is to convey not only the skills of representing activities, but also the ideology of the local school.

A look at the school of architecture as a set of so-called *social relay races* allows to manifest this *special mechanism of social inheritance*. Social tradition is a complex of procedural factors and procedures for their interaction which form a specific program. A structural frame is needed to hold the system as a whole for a similar transmission in the presence of local variations.

Thus, collecting the history of the school, self-assessment of achievements and archiving the school's achievements serves to strengthen the supporting frame of the kumatoid of the local architectural school and ensures its viability. It is important to concentrate efforts on creating archival documents of the school, preserving their own scientific and pedagogical achievements, creating a dynamically developing archive of student activity to solve the problems of self-identification of the architectural school in modern Ukraine.

МЕТОД
КОНСТРУКТИВНОГО РИСУВАННЯ
НА КАФЕДРІ ОДМ ХНУБА

*Олександр Шило,
ХНУБА*

Особливістю відтворення художньої традиції є значна роль ремісничої складової в передачі досвіду вчителем учневі «з рук в руки».

В даний час на створеній в ХНУБА доктором архітектури, професором В.Й. Кравцем кафедри образотворчого та декоративного мистецтва (ОДМ) склалася самостійна художня школа. Одним з її засновників був професор В.М. Куликов. Він був учнем Г.А. Бондаренка, який, в свою чергу, вчився у К.С. Петрова-Водкіна. Той був безпосереднім учнем В.О. Серова, який навчався у І.Ю. Рєпіна і у П.П. Чистякова. Рєпін також навчався у Чистякова — ключової фігури художньої педагогіки 19 ст.

Кожен з них у своїй педагогічній практиці зосередився на суттєвих аспектах творчого методу, проблему якого загострив Чистяков. Рєпін актуалізував питання форми. Серов вирішував його засобами проєкційного малюнка. Петров-Водкін доповнив їх розумінням аркуша як простору. Бондаренко синтезував всі ці аспекти. Таким чином, Куликов з перших рук сприйняв цю художню ідеологію, апробував її власною творчістю і реалізував у своїй педагогічній практиці як метод пластичного мислення.

Він базується на трьох основних моментах.

Перший — двоїсте розуміння аркуша. Він мислиться, з одного боку, як проєкційна площина, яка вирішується композиційно, а з іншого боку, як простір, що актуалізує тему конструкції

ABOUT THE METHOD
OF CONSTRUCTIVE DRAWING
AT THE DEPARTMENT
OF FDA KhNUCEA

*Olexander Shilo,
Kharkiv NUCEA*

The peculiarity of the reproduction of artistic tradition is the significant role of the craft component in the transfer of experience by the teacher to the student "from hand to hand".

Currently, created in KhNUCEA by Doctor of Architecture, Professor V.I. Kravets. An independent art school was established as a tailor at the Department of Fine and Decorative Arts (FDA). One of its founders was Professor V.N. Kulikov. He was a student of G.A. Bondarenko, who, in turn, studied with K.S. Petrov-Vodkin. He was a direct student of V.A. Serov, who studied at I.Ye. Repin and P.P. Chistyakov. Repin also studied with Chistyakov — a key figure in art pedagogy in the 19th century.

Each of them in his pedagogical practice focused on the essential aspects of the creative method, the problem of which was exacerbated by Chistyakov. Repin actualized the question of form. Serov solved it by means of projection drawing. Petrov-Vodkin supplemented them with an understanding of the sheet as a space. Bondarenko synthesized all these aspects. Thus, Kulikov first-hand perceived this artistic ideology, tested it with his own work and implemented it in his pedagogical practice as a method of plastic thinking.

It is based on three main points.

The first is a double understanding of the sheet. It is thought, on the one hand, as a projection plane, which is solved compositionally, and on the other hand, as a space that actualizes the theme of the construction of the depicted world, which must be embodied convincingly and competently.

зображуваного світу, яка повинна бути втілена переконливо і грамотно.

Виразність побудови конструкції актуалізує другу складову методу — суміщення проєкцій.

Нарешті, третє — зображення розуміється як спосіб обробки образотворчої площині. У ній деформації, що утворилися в результаті суміщення проєкцій, або виявляються, що характерно для новітніх течій, або маскуються, що призводить до традиційного розуміння художньої форми.

Ці аспекти не суперечать один одному, а взаємодоповнюють і формують цілісне художнє світобачення, що лежить в основі того методу конструктивного малювання, який культивується сьогодні на кафедрі ОДМ ХНУБА.

The expressiveness of the construction of the structure actualizes the second component of the method — the combination of projections.

Finally, the third — the image is understood as a way of processing the visual plane. In it, the deformations formed as a result of combining projections are either revealed, which is characteristic of the latest trends, or masked, which leads to a traditional understanding of the art form.

These aspects do not contradict each other, but complement and form a holistic artistic worldview, which is the basis of the method of constructive drawing, which is cultivated today at the Department of FDA KhNUCEA.

Наукове видання

**СПІВПРАЦЯ УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ
І НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ АРХІТЕКТОРІВ
У РОЗВИТКУ АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНОЇ ОСВІТИ**

Тези міжнародної конференції
24-25 листопада 2020, м. Харків

Науковий редактор
Олександр Буряк

Упорядник
Ольга Дерябіна

Технічний редактор
Інна Акмен

Тексти представлено в авторській редакції

Харківський національний університет будівництва та архітектури

Україна, 61002, Харків
вул. Сумська, 40

olya.deriabina@gmail.com